

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภากาการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศในปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่าเป็นการสิ้นสุดการแข่งขันกันระหว่างอุดมการณ์ทางเศรษฐกิจ และการเมืองสองกลุ่มด้วยกันคือ อุดมการณ์เสรีนิยม ประชาธิปไตยที่นำโดยสหรัฐอเมริกา กับอุดมการณ์สังคมนิยมมาร์กซิสต์หรือคอมมิวนิสต์ที่นำโดยสหภาพโซเวียต ความเปลี่ยนแปลงในสภาพความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเช่นนี้ ทำให้ประเด็นทางการเมืองและความมั่นคงลดความสำคัญลงจากเดิม แต่ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระหว่างประเทศหลังยุคสงครามเย็นได้ส่งผลให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกลายเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเพิ่มขึ้นในการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เนื่องจากปัจจัยด้านอุดมการณ์ทางการเมืองมิได้เป็นอุปสรรคต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอีกต่อไป ดังนั้นนโยบายต่างประเทศของประเทศต่าง ๆ จึงถูกกำหนดบนพื้นฐานของผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ การถิรอนสิทธิมนุษยชนได้กลายเป็นปรากฏการณ์ที่ประเทศต่าง ๆ ให้ความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศตะวันตก เช่น สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป ซึ่งมีระบบการเมืองที่มั่นคงและระบบเศรษฐกิจที่สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนได้เป็นอย่างดี โดยที่เป้าหมายของการโจมตีในประเด็นการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประเทศตะวันตกมักจะเป็นประเทศกำลังพัฒนาหรือประเทศตะวันออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนกันอย่างกว้างขวางตามมาตรฐานของประเทศตะวันตก เช่น ปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศพม่าที่ถูกปกครองโดยรัฐบาลทหาร มีการใช้ความรุนแรงในการสู้รบระหว่างฝ่ายรัฐบาลกับฝ่ายชนกลุ่มน้อย การควบคุมจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและใช้กำลังทหารในการแก้ปัญหาในติมอร์ตะวันออกของอินโดนีเซีย การปกครองโดยพรรคการเมืองพรรคเดียวและจำกัดเสรีภาพของประชาชนอย่างในจีนและเวียดนาม เป็นต้น¹

¹ Christopher Tremewan, "Human Rights in Asia," *The Pacific Review* 6 (1993): 17.

สหรัฐอเมริกา หนึ่งในฐานะผู้นำด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของโลกมักจะ
 ครอบครัวยุโรปของประเทศที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้วยการตัดความช่วยเหลือ
 สิทธิทางการค้า และการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ เป็นต้น การที่สหรัฐอเมริกาสามารถมีบทบาท
 นำในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตยในโลกได้ก็เนื่องมาจากการเป็นมหาอำนาจ
 หนึ่งเดียวของโลกและมีศักยภาพในการใช้อำนาจกดดันสูง กล่าวคือ สหรัฐอเมริกามีความเชื่อว่า
 ระบบการปกครองและค่านิยมของคนเป็นสิ่งที่ดีที่สุดในยุคและเหมาะสมกับทุกประเทศ ดังนั้น ทุก
 ประเทศควรจะยกย่องและปฏิบัติตาม ดังที่ฝ่ายบริหารของประธานาธิบดีคลินตันได้ประกาศว่า
 ลำดับความสำคัญต้น ๆ ของนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา คือ การขยาย เผยแพร่
 ประชาธิปไตยไปสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก²

นอกจากนั้น ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1993 ในที่ประชุมว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่
 กรุงเวียนนา อคิดรัฐมนตรีต่างประเทศคือ นายวอร์เรน คริสโตเฟอร์ (Warren Christopher) ได้
 กล่าวแสดงการยืนยันในการส่งเสริมประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนว่า วัฒนธรรม สังคม และ
 ความแตกต่างอื่น ๆ ไม่สามารถจะนำมาปฏิเสธสิทธิมนุษยชนได้ และได้ย้ำว่าผู้ที่ละเมิดสิทธิ
 มนุษยชนจะต้องเผชิญกับการถูกตัดออกจากสังคม การลงทุนทางเศรษฐกิจ และการขาดความ
 ช่วยเหลือหรือการลงทุน³ ด้วยเหตุผลที่สหรัฐอเมริกามีความเชื่อมั่นในระบบการปกครอง และค่านิยมต่าง ๆ
 ของคนประกอบกับชัยชนะในสงครามเย็น จึงทำให้สหรัฐอเมริกาพยายามเผยแพร่
 ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย และหลักสิทธิมนุษยชนไปทั่วโลกซึ่งรวมถึงเอเชียด้วย

อย่างไรก็ตาม ความเชื่อมั่นและความพยายามในการเผยแพร่ระบบการเมือง
 การปกครองและค่านิยมของคน ทำให้สหรัฐอเมริกาเกิดความขัดแย้งต่อประเทศอื่น ๆ ที่มีระบบ
 การเมือง เศรษฐกิจ ความเชื่อ และค่านิยมทางจริยธรรมแตกต่างจากตนเอง โดยเฉพาะต่อ
 ประเทศในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งมีลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมของตน ประเทศเอเชียเหล่านี้แปล
 ความหมายของหลักการประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนไปในทิศทางที่สอดคล้องกับลักษณะ
 เฉพาะทางวัฒนธรรมและค่านิยมของคน โดยไม่จำเป็นว่าจะต้องเหมือนหรือสอดคล้องกับการ
 ตีความของประเทศตะวันตก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา กล่าวคือ ประเทศเอเชียนั้นมีแนวโน้ม
 ที่จะให้ความสำคัญกับความสงบเรียบร้อยของสังคมส่วนรวมมากกว่าสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล

² Diane K. Mauzy, "The Human Rights and Asian Values Debate in Southeast Asia: Trying to Clarify the Key Issues," *The Pacific Review* 10 (1997): 213.

³ David I. Hitchcock, *Asian Values and the United States: How Much Conflict?* (Washington D.C.: CSIS, 1994), pp. 26-27.

ทั้งนี้เนื่องมาจากความเชื่อที่ว่า สังคมจะต้องมีความสงบเรียบร้อยก่อน ประชาชนจึงจะสามารถใช้ชีวิตได้อย่างสุขสบายทั้งทางร่างกายและจิตใจ⁴

จากความเห็นที่แตกต่างในความหมายของคำว่าสิทธิมนุษยชน ทำให้ประเทศในภูมิภาคเอเชียต่างรู้สึกไม่พอใจกับการที่สหรัฐอเมริกาและประเทศตะวันตกอื่น ๆ ได้กล่าวหาว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศเหล่านี้ ดังจะพิจารณาได้จากข้อคิดเห็นของผู้นำต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งต่างก็มีแนวคิดที่ต่อต้านหลักการสิทธิมนุษยชนของทางฝ่ายตะวันตก โดยประธานาธิบดีซูฮาร์โตแห่งอินโดนีเซีย เห็นว่า ความพยายามของฝ่ายตะวันตกนั้นเป็นความพยายามที่จะเข้าแทรกแซงกิจการภายในของประเทศในสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน (Association of South East Asian Nations-ASEAN) ในขณะที่ฐานะทางเศรษฐกิจของอาเซียนได้เริ่มที่จะมีศักยภาพมากขึ้นไปทุกขณะ⁵ ส่วนนายพลตัน ถ้วย (Than Shwe) ผู้นำรัฐบาลพม่ายังให้ความเห็นไปในทางเดียวกันว่า สิทธิมนุษยชนและมาตรฐานทางประชาธิปไตยของประเทศตะวันตกไม่เหมือนกับมาตรฐานของประเทศเอเชีย . พม่าจะต้องเลือกมาตรฐานสิทธิมนุษยชนและวิถีทางประชาธิปไตย ที่สอดคล้องกับประเพณีของประเทศและประชาชนพม่า⁶ ขณะที่นายกรัฐมนตรีแห่งมาเลเซียเห็นว่า ค่านิยมในเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นการแผ่ขยายอิทธิจักรวรรดินิยมแบบใหม่ทางวัฒนธรรมของตะวันตก ที่ดำเนินระบบกฎหมายและการเมืองในเอเชีย รวมทั้งเป็นความพยายามอย่างร้ายกาจที่จะตัดรากฐานการเจริญเติบโตในทางเศรษฐกิจ โดยนำเอาเรื่องสิทธิมนุษยชนมาใช้เป็นมาตรฐานต่อประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้⁷ จากการพิจารณาความเห็นข้างต้นของบรรดาผู้นำของประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย จะเห็นได้ว่าประเทศเหล่านี้ต่างไม่เห็นด้วยกับหลักการด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศตะวันตก โดยถือว่าเป็นการแทรกแซงกิจการภายในของตน

จีนเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีจุดยืนและทัศนคติที่ชัดเจนว่า ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องภายในประเทศ และขึ้นอยู่กับกฎหมายของรัฐธรรมนูญโดยนั้น ๆ . ซึ่งแต่ละประเทศมีนิยามของสิทธิมนุษยชนแตกต่างกัน ความแตกต่างเหล่านี้ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะ

⁴ Bilahari Kausikan, "Asia's Different Standard," *Foreign Policy* 22 (Fall 1993): 25-26.

⁵ Kenneth Christle, "Regime Security and Human Rights in Southeast Asia," in *Politics and Human Rights*, ed. David Beetham (Oxford: Blackwell Publisher, 1995), p. 205.

⁶ Ibid.

⁷ Donald E. Weatherbee, "Southeast Asia at Mid-Decade: Independence through Interdependence," in *Southeast Asian Affairs 1995*, eds. Daljit Singh and Liak Teng Kiat (Pasir Panjang: Institute of Southeast Asian Studies, 1995), p. 21.

ของแต่ละประเทศ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ ระบบสังคม ประวัติศาสตร์ ภูมิหลังทางวัฒนธรรมและศาสนา⁸ ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีนถือได้ว่าตกต่ำลงอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นับตั้งแต่การเกิดวิกฤตการณ์เทียนอันเหมินในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1989 เป็นต้นมา เนื่องจากทางการจีนได้ตัดสินใจใช้กำลังทหารเข้าปราบปรามนักศึกษาและประชาชนที่ชุมนุมประท้วงเรียกร้องประชาธิปไตยที่กรุงปักกิ่งเทียนอันเหมิน ทำให้มีผู้เสียชีวิตทั้งที่เป็นนักศึกษา ประชาชน และทหารนับร้อยคน นอกจากนี้ ยังมีรายงานว่ามีการทรมานกรรม จับตัวประชากรที่ทุจริต การละเมิดสิทธิพลเรือน ซึ่งหมายถึงอิสรภาพในการพูด ตีพิมพ์ รวมตัวกัน และก่อตั้งเป็นสมาคม อิสรภาพในการย้ายที่อยู่อาศัยซึ่งระบุในรัฐธรรมนูญปี ค.ศ. 1982 ประชาชนไม่สามารถเดินขบวนและประท้วง รายละเอียดในการฟ้องร้องและคำตัดสินไม่มีการประกาศออกมาอย่างเป็นทางการ ทางรัฐบาลมีการเปิดจดหมายประชาชนอ่านและดักฟัง โทรศัพท์ เด็กและสตรีได้รับการทรมานกรรม มีการกักขังนักโทษทางการเมืองที่ทำการประท้วง ในเหตุการณ์ที่กรุงปักกิ่งเทียนอันเหมิน มีการปิดกั้นเสรีภาพในการนับถือศาสนา การพิพากษาโดยมิชอบ การฆ่าชาวทิเบตที่เรียกร้องอิสรภาพ การข่มขู่ต่อมวลชนต่างชาติ และการส่งออกสินค้าที่ผลิตขึ้นโดยผู้ที่ถูกกักขังอยู่ในเรือนจำด้วยวิธีทรมานกรรม เป็นต้น⁹

ประเด็นสิทธิมนุษยชนได้กลายมาเป็นปัญหาหลักในความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน สหรัฐอเมริกาได้พยายามใช้อิทธิพลทางการค้าของตนเพื่อกดดันให้จีนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านสิทธิมนุษยชน ดังจะเห็นได้จากภายหลังเหตุการณ์เทียนอันเหมิน ฝ่ายบริหารของประธานาธิบดีจอร์จ บุช ได้ตัดสินใจใช้มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อจีน เพื่อให้จีนปรับปรุงเงื่อนไขด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศ และแม้ว่าจีนจะมีนโยบายที่แข็งกร้าวต่อแรงกดดันของสหรัฐอเมริกาในระยะแรก แต่อย่างไรก็ตาม จีนก็เริ่มมีนโยบายที่ผ่อนปรน โดยการประกาศยกเลิกกฎอัยการศึกในจีนและทิเบต การปล่อยนักโทษทางการเมือง การอนุญาตให้ฟาง ลีจื่อ (Fang Lizhi) เดินทางออกนอกประเทศได้ เป็นต้น¹⁰

นอกจากนั้น ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดี บิล คลินตัน ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งในขณะนั้น ได้ยกประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนในจีนมาใช้เรียกคะแนนนิยม

⁸ Liu Wenzong, "US Diplomacy of Human Rights : An International Law Perspective," *Beijing Review* (8-14 June 1992): 11.

⁹ James V. Feinerman, "Deteriorating Human Rights in China," *Current History* 89 (September 1990): 265-266.

¹⁰ Hwei-Ling Huo, "Pattern of Behavior in China's Foreign Policy," *Asian Survey* XXXII (March 1992): 264.

โดยกล่าวหาประธานาธิบดีบุชว่า โอบอุ้มเผด็จการในจีน และทำธุรกิจกับชาดกรที่จอร์เจียอันแฮมิน¹¹ คลินตันได้เสนอให้ใช้การค้าบังคับให้จีนปรับปรุงเรื่องสิทธิมนุษยชน การให้อิสรภาพในการนับถือศาสนา และยุติการกดขี่ข่มเหงในทิเบต เมื่อเข้ารับตำแหน่ง ประธานาธิบดีคลินตันได้ประกาศคำสั่งฝ่ายบริหารเพื่อต่ออายุสถานะชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ยิ่ง (Most Favoured Nation-MFN) ให้แก่จีนอีกหนึ่งปี (ค.ศ. 1993-1994) โดยตั้งเงื่อนไขว่า ในการต่ออายุสำหรับปีต่อไป จีนจะต้องมีความรุดหน้าอย่างเห็นได้ชัดเกี่ยวกับการเคารพสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การปล่อยหรือเปิดเผยรายชื่อนักโทษที่ถูกกักขัง การผ่อนคลายการกดขี่ข่มเหงในทิเบต การห้ามส่งสินค้าที่ใช้แรงงานนักโทษไปยังสหรัฐอเมริกา การให้กาชาดสากลหรือองค์การระหว่างประเทศเข้าไปตรวจเยี่ยมเรือนจำ อนุญาตให้มีการส่งคลื่นวิทยุโทรทัศน์ระหว่างประเทศเข้าไปในจีน และการให้ประชาชนอพยพออกนอกประเทศได้อย่างเสรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ต่อต้านรัฐบาล¹² ซึ่งผลปรากฏว่าจีนปฏิบัติตามข้อเรียกร้องของสหรัฐอเมริกาเพียงสองข้อเท่านั้น กล่าวคือ การให้ประชาชนอพยพออกนอกประเทศได้อย่างเสรีและการไม่ส่งสินค้าที่ผลิตโดยแรงงานนักโทษไปยังสหรัฐอเมริกาเท่านั้น นอกจากนี้ ในรายงานด้านสิทธิมนุษยชนประจำปี ค.ศ. 1994 ซึ่งเผยแพร่โดยกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ยังระบุว่า สถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนของจีนยังคงดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่องและรุนแรง¹³

อย่างไรก็ตาม ประเด็นการต่ออายุสถานะ MFN ให้กับจีนเป็นที่ถกเถียงกันอย่างมากในการเมืองอเมริกัน สภาคองเกรส นักการเมืองและนักวิชาการสหรัฐอเมริกามีข้อโต้แย้งในประเด็นนี้แตกต่างกันไป บางกลุ่มเห็นว่าควรจะยกเลิกสถานะ MFN ต่อจีนในทันทีเนื่องจากจีนละเมิดสิทธิมนุษยชน บางกลุ่มเห็นว่า ควรให้มีการเสนอเงื่อนไขให้จีนทำตามและพิจารณาว่าจีนสามารถปรับปรุงเรื่องสิทธิมนุษยชนได้หรือไม่ ความเห็นของกลุ่มสุดท้ายคือการแยกสถานะ MFN ออกจากปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งหนึ่งในผู้เห็นด้วยกับข้อเสนอนี้คือนายเฮนรี คิสซิงเจอร์ (Henry Kissinger) ที่ปรึกษาด้านความมั่นคงในสมัย

¹¹ Robert A. Manning, "Clinton and China: Beyond Human Rights," *Orbis* 38 (Spring 1994): 193.

¹² "Executive Order: Conditions for Renewal of Most Favored Nation Status for the People's Republic of China in 1994," Released by the White House, Office of the Press Secretary, Washington, D.C., (May 28, 1994). Available from <http://www.pub.whitehouse.gov/uri-res/I2R?urn:pdi://oma.eop.gov.us/1993/6/1/1.text.2>; INTERNET.

¹³ U.S. Department of State, "China Human rights Practices, 1993," (January 31, 1994). Available from gopher://dosfan.lib.uic.edu:70/00ftp:DOSFan...port:05%20East%20Asia%20and%20Pacific:China; INTERNET.

ประธานาธิบดีนิกสัน โดยนายคิสซิงเจอร์ได้ให้ความเห็นว่า ควรจะมีการแยกเรื่องสิทธิมนุษยชนออกจากสถานะ MFN แล้วหลังจากนั้น สหรัฐอเมริกาก็ควรจะดำเนินตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ในเรื่องสิทธิมนุษยชนโดยใช้กระบวนการทางการทูต ภายใต้การกระทำเช่นนี้จะทำให้สามารถรักษาเกียรติภูมิของทั้งสองประเทศ¹⁴ จากความเห็นที่แตกต่างกันในการพิจารณาต่ออายุสถานะ MFN ให้กับจีนของสหรัฐอเมริกา จึงทำให้ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่ถูกถกเถียงกันในรัฐสภาอเมริกันเป็นประจำทุกปี

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน สถานะ MFN มีความสำคัญกับจีนในแง่ที่ว่า จะทำให้โอกาสในการแข่งขันของจีนในตลาดสหรัฐอเมริกานั้นเพิ่มสูงขึ้น และยังเป็นการกระตุ้นให้นักลงทุนสหรัฐอเมริกาส่งเงินเข้ามาลงทุนในจีนมากขึ้น ซึ่งจะเป็นการช่วยถ่ายเทเทคโนโลยี ความรู้ ความเชี่ยวชาญจากประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างสหรัฐอเมริกาสู่จีน ซึ่งยังขาดแคลนเทคโนโลยีและบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในทางกลับกัน จีนมีความสำคัญต่อสหรัฐอเมริกา เนื่องจากจีนเป็นประเทศที่มีเนื้อที่กว้างใหญ่ไพศาล มีจำนวนประชากรมากที่สุดในโลก มีแรงงานราคาถูกคุณภาพดี และยังเป็นแหล่งรวมของทรัพยากรธรรมชาติหลากหลายชนิดที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม กอปรกับนโยบายการเปิดประเทศในปลายทศวรรษ 1970 ทำให้จีนกลายเป็นแหล่งการค้าและการลงทุนที่สำคัญในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งในแต่ละปีสามารถดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศให้เข้ามาลงทุนในจีนได้เป็นจำนวนมาก

นอกจากนั้น จีนยังเป็น 1 ใน 10 ของประเทศที่จัดอยู่ในอันดับของตลาดเกิดใหม่ (Big Emerging Markets-BEMs) ที่ใหญ่ที่สุดของสหรัฐอเมริกา โดยกระทรวงพาณิชย์ของสหรัฐอเมริกาคาดว่าในปี ค.ศ. 2001 จีนจะใช้เงินจำนวนกว่า 56,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ¹⁵ ในด้านการโทรคมนาคม สานาถิน ทางด่วน การผลิตพลังงาน และโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ ซึ่งทั้งหมดนี้จะเป็นการเปิดโอกาสให้กับการค้าและการลงทุนของนักธุรกิจชาวอเมริกัน¹⁵ ดังนั้น การที่สหรัฐอเมริกาใช้สถานะ MFN เป็นสิ่งแลกเปลี่ยนกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านสิทธิมนุษยชนของจีน จึงเป็นที่กังวลของหลายฝ่ายว่าจะกระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างสองประเทศ เนื่องจากสถานะ MFN มีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างทั้งสองประเทศโดยตรง

¹⁴ James V. Feinerman, "Deteriorating Human Rights in China," 89 : 265-266.

¹⁵ John Strelau, "Clinton Dollar Diplomacy," *Foreign Policy* No. 97 (Winter 1994-95): 18-35.

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า ในการพิจารณาต่ออายุสถานะ MFN ในแต่ละปีของสหรัฐอเมริกา แม้ว่าจะมีผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายพยายามตั้งเงื่อนไขให้จีนปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนเพื่อให้ได้รับสถานะ MFN จากสหรัฐอเมริกาต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสมัยประธานาธิบดีคลินตันที่มีการประกาศการเชื่อมโยงประเด็นด้านสถานะ MFN และสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนเข้าด้วยกัน แต่ผลปรากฏว่าสหรัฐอเมริกาต่ออายุสถานะ MFN ให้กับจีนตลอดมาทุกปี แม้ว่าจีนมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่สหรัฐอเมริกาต้องการก็ตาม ดังที่สมาชิกวุฒิสภาของสหรัฐอเมริกาหลายท่านให้ความเห็นว่า สิทธิมนุษยชนมีความสำคัญในลำดับต้นๆของนโยบายต่างประเทศ แต่ก็มีควรละเลยความสำคัญทางการค้าและการลงทุนกับจีนซึ่งจะนำมาซึ่งการค้าและงานเป็นจำนวนมากไม่ถ้วนสำหรับแรงงานชาวอเมริกัน¹⁶

จากสภาพปัญหาดังกล่าว การที่สหรัฐอเมริกามีนโยบายต่างประเทศด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและดำเนินนโยบายดังกล่าวโดยการใช้สถานะทางการค้า MFN เป็นเครื่องมือเพื่อกดดันให้จีนปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านสิทธิมนุษยชนโดยแลกกับการได้รับสถานะ MFN ของจีนนั้น สหรัฐอเมริกาไม่สามารถกดดันจีนได้อย่างสม่ำเสมอหรือไม่สามารถยกเลิกสถานะ MFN ของจีนเมื่อจีนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขของสหรัฐอเมริกาและจีนก็ยังคงมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดประเด็นที่น่าสนใจว่า สหรัฐอเมริกาอาจมีข้อจำกัดด้านผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ในจีน ทำให้การดำเนินนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนโดยใช้เครื่องมือทางการค้านั้นเป็นไปได้อย่างจำกัด

1.2 การทบทวนวรรณกรรมและขอบเขตการศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา พบว่ามีผู้วิจัยถึงนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนของสหรัฐอเมริกา ดังนี้

เดวิด พี ฟอริซท์ (David P. Forsythe)¹⁷ ศึกษานโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในด้านสิทธิมนุษยชน โดยอธิบายว่านโยบายด้านสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นจากความต้องการในประเทศและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ การเป็นผู้จัดการเรื่องสิทธิมนุษยชน

¹⁶ Immanuel C.Y. Hsu, *The Rise of Modern China* (Oxford : Oxford University Press, 1995), pp. 968-969.

¹⁷ David P. Forsythe, "Human Rights and US Foreign Policy : Two Levels, Two Worlds," in *Politics and Human Rights*, ed. David Beetham (Oxford: Blackwell Publisher, 1995), pp. 111-130.

ของประเทศต่าง ๆ ในโลกของสหรัฐอเมริกา โดยศึกษาแนวโน้มนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนในการบริหารงานของรัฐบาลอเมริกันในสมัยต่าง ๆ แต่ในที่สุดแล้ว นโยบายต่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนยังคงไม่ชัดเจนและไม่เป็นเอกฉันท์ระหว่างกลุ่มเสรีนิยมและกลุ่มอนุรักษนิยม กลุ่มที่อยู่ในรัฐสภาและกลุ่มทำเนียบขาว กลุ่มผู้สนับสนุนนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนและกลุ่มผู้สนับสนุนให้ดำเนินนโยบายแยกตัวออกจากชาติอื่น ความเห็นที่แตกต่างเหล่านี้ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

อับราฮัม เซอร์กิน (Abraham Sirkin)¹⁸ ศึกษาถึงหลักการในการดำเนินนโยบายต่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนของสหรัฐอเมริกาว่ายุทธศาสตร์ในการดำเนินนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนมีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง 5 ประการ คือ สิทธิอะไรบ้างที่จะได้รับการส่งเสริม วัตถุประสงค์ในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน วิธีการในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เกณฑ์การตัดสินใจพฤติกรรมในการละเมิดสิทธิมนุษยชน และอัตราเสี่ยงในการดำเนินนโยบายดังกล่าว

โทนี อีแวนส์ (Tony Evans)¹⁹ ศึกษาถึงบทบาทของสหรัฐอเมริกาในฐานะผู้นำด้านสิทธิมนุษยชนของโลกภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยอธิบายว่าในระหว่างที่เสียงส่วนใหญ่ในสหประชาชาติอันประกอบด้วยประเทศสังคมนิยมและประเทศด้อยพัฒนากำลังก่อกำเนิดขึ้นนั้น ประเทศเหล่านี้ต่างเริ่มที่จะปฏิเสธความสัมพันธ์ในอดีตที่มีต่อสหรัฐอเมริกาในด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ดังนั้นตัวแสดงภายในสหรัฐอเมริกาต่างเห็นว่าสหรัฐอเมริกาไม่ควรเป็นสมาชิกถาวรของระบอบสิทธิมนุษยชน (Human Right Regime) ควรปล่อยให้ระบอบสิทธิมนุษยชนปราศจากผู้นำและเห็นว่าระบอบนั้นจะยังคงอ่อนแออยู่ต่อไป

ปีเตอร์ อาร์ แบร์ (Peter R. Baehr)²⁰ ศึกษาถึงนโยบายต่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนของสหรัฐอเมริกา และเห็นว่านโยบายดังกล่าว เป็นการผสมผสานระหว่างหลักศีลธรรม (moralism) และหลักความเป็นจริง (realism) กล่าวคือ สหรัฐอเมริกามีความต้องการส่งเสริมหลักศีลธรรมและจริยธรรมไปทั่วโลก ในขณะที่เดียวกัน สหรัฐอเมริกายังคงต้อง

¹⁸ Abraham Sirkin, "Elements of a United States Human Rights Strategy," in *World Justice?: U.S. Courts and International Human Rights*, ed. Mark Gibney (Boulder : Westview Press, 1991), pp.23-41.

¹⁹ Tony Evan, *US Hegemony and the Project of Universal Human Rights* (New York : St. Martin's Press, 1996), pp. 149-171.

²⁰ Peter R. Baehr, *The Role of Human Rights in Foreign Policy* 2nd ed. (London : Macmillan Press, 1996), pp. 83-95.

ตระหนักถึงหลักความเป็นจริงด้านผลประโยชน์แห่งชาติตน ซึ่งสหรัฐอเมริกาจะไม่ดำเนินนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนใด ๆ ที่ขัดกับผลประโยชน์แห่งชาติของตน และชาวอเมริกันมักจะอ้างถึงสิ่งที่ดีสำหรับโลกและต้องการจะใช้มาตรฐานของตนเป็นตัวอย่างให้ประเทศอื่น ๆ ปฏิบัติตาม สรุปว่านโยบายด้านสิทธิมนุษยชนของสหรัฐอเมริกาถูกจัดอยู่ในกรอบประเพณีของนโยบายต่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์โลกที่ดีและเอื้ออำนวยต่อผลประโยชน์ ด้านความมั่นคงแห่งชาติและเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา

จากการศึกษางานวิจัยของผู้วิจัยต่าง ๆ เหล่านี้ จะเห็นว่าเป็นการศึกษาถึงนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนของสหรัฐอเมริกาในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย การเป็นผู้นำของสหรัฐอเมริกาในด้านสิทธิมนุษยชนของโลก ยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์ในการดำเนินนโยบายด้านสิทธิมนุษยชน ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อน ผู้วิจัยจะศึกษาในประเด็นที่ว่า การใช้เครื่องมือทางการค้าเพื่อกำหนดนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนของสหรัฐอเมริกามีข้อจำกัด เนื่องจาก การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันทางเศรษฐกิจและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่สหรัฐอเมริกาอยู่ในประเทศที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งในที่นี้ ผู้วิจัยนำเอากรณีเรื่องการใช้สถานะทางการค้าคือ MFN ของสหรัฐอเมริกาเพื่อกดดันให้จีนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านสิทธิมนุษยชนของตนมาเป็นกรณีศึกษา โดยศึกษาถึงการใช้เครื่องมือทางการค้าของสหรัฐอเมริกาเพื่อบรรลุเป้าหมายด้านสิทธิมนุษยชน และข้อจำกัดทางเศรษฐกิจที่สหรัฐอเมริกามีในจีน ซึ่งช่วงเวลาที่ศึกษาจะอยู่ในระหว่างปี ค.ศ. 1989 -1998

สาเหตุที่เริ่มศึกษาจากปี ค.ศ. 1989 เนื่องจากในปีดังกล่าวเป็นปีที่บรรยากาศสงครามเย็นเริ่มสิ้นสุด พร้อม ๆ กับการเกิดวิกฤตการณ์เทียนอันเหมินในจีน ซึ่งทำให้ประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนมีบทบาทเด่นขึ้นมา รวมทั้งภายหลังการเกิดวิกฤตการณ์เทียนอันเหมินทำให้สหรัฐอเมริกาเริ่มใช้สถานะทางการค้าคือ MFN มากดดันจีนในด้านสิทธิมนุษยชน

1.3 กรอบความคิดที่ใช้ในการศึกษา

จากการศึกษาประเด็นปัญหาและข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่องนี้พบว่า กรอบความคิดที่สามารถนำมาประยุกต์เป็นแนวทางการศึกษาและเพื่อทำให้การศึกษาเป็นระบบได้คือ กรอบความคิดเรื่องอำนาจ (Power) อิทธิพล (Influence) และการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (Interdependence) โดยกรอบความคิดดังกล่าวสามารถอธิบายถึงการใช้อิทธิพลของสหรัฐอเมริกาโดยผ่านเครื่องมือทางการค้าเพื่อต้องการกดดันให้จีนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านสิทธิมนุษยชนของตน แต่ภายใต้ระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในปัจจุบันที่แค่

ละรัฐต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ส่งผลให้การดำเนินนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนและการใช้เครื่องมือทางการค้าเพื่อบรรเทาวิกฤตประสงค์ในด้านสิทธิมนุษยชนเป็นไปได้อย่างจำกัด

1. กรอบความคิดเรื่องอำนาจและอิทธิพล (Power and Influence)

อำนาจมีความหมายที่แตกต่างตามการตีความของแต่ละคน เช่น เป็นปัจจัยแห่งอำนาจ เป็นกระบวนการของอิทธิพล (an influence process) เป็นความสามารถที่จะควบคุมทรัพยากร ควบคุมตัวแสดงอื่น ๆ ควบคุมเหตุการณ์และผลที่ออกมา ในบางความหมาย อำนาจจะหมายถึงความสามารถที่จะควบคุมหรือลดความไม่แน่นอนในสภาพแวดล้อม และเป็นวิธีการหนึ่งที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ เป็นต้น²¹

ฮันส์ เจ มอร์เกนธอ (Hans J. Morgenthau) นักวิชาการสำนักสังคมนิยมได้ให้ความหมายการเมืองระหว่างประเทศว่า เป็นการต่อสู้เพื่ออำนาจ ดังนั้น อำนาจจึงเป็นแนวความคิดที่หมายถึงเป้าหมายสุดท้ายของการเมืองระหว่างประเทศ ส่วน คาร์ล คอยช์ (Karl Deutsch) ให้คำนิยามว่า อำนาจคือความสามารถที่จะเป็นต่อในความขัดแย้งและเอาชนะอุปสรรคทั้งหลายได้ ซึ่งกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ อำนาจเป็นความสามารถที่จะได้ในสิ่งที่ต้องการ พฤติกรรมที่ต้องการให้รัฐอื่นหรือตัวแสดงอื่นตอบสนองในลักษณะที่รัฐผู้ใช้อำนาจต้องการ นั้นเป็นรูปแบบของอำนาจที่เรียกว่าอิทธิพล

อิทธิพลเป็นวิธีการหนึ่งที่รัฐใช้เพื่อบรรเทาวิกฤตประสงค์ อิทธิพลหมายถึงการให้ผู้อื่นทำในสิ่งที่ตนต้องการ เป็นความสามารถที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้อื่น อิทธิพลจะมีผลต่อเมื่อรัฐที่ใช้อิทธิพลนั้น สามารถทำให้ตัวแสดงอื่นประพฤติไปในลักษณะที่ตนต้องการเพื่อบรรเทาวิกฤตประสงค์บางประการ อิทธิพลมีหลายรูปแบบ ทั้งรูปแบบทั่วไปและเฉพาะเจาะจงในการควบคุมพฤติกรรมของผู้อื่นนั้นมีกระบวนการและวัตถุประสงค์หลากหลายที่ถูกนำมาใช้ ดังนี้²²

1. อิทธิพลในด้านบวก (positive influence) เป็นการให้ตัวแสดงอื่นกระทำในสิ่งที่ยังไม่ได้กระทำ อิทธิพลในแง่บวกนั้น รวมไปถึงการบังคับ กล่าวคือ ความสามารถที่จะบังคับให้ศัตรูทำในสิ่งที่ต้องการ เช่น การบังคับให้เวียตนามเหนือถอนทัพออกจากเวียตนาม

²¹ Bruce Russett and Harvey Starr, *World Politics: The Menu for Choice* (San Francisco: W.H. Freeman, 1981), p. 126.

²² Ibid., pp. 128-129.

ได้ในทศวรรษ 1960 หรือการให้คิวบาออกจากแอฟริกา การให้สหภาพโซเวียตถอนขีปนาวุธ ออกจากคิวบาในปี ค.ศ. 1962 ฯลฯ

2. อิทธิพลในด้านลบ (negative influence) คือป้องกันตัวแสดงอื่น หรือฝ่ายตรงข้ามมิให้กระทำบางสิ่งบางอย่าง หรือ การมีความสามารถที่จะยุติรัฐอื่นจากการกระทำบางอย่าง

3. อิทธิพลในระดับที่เป็นเพียงศักยภาพ (potential influence) เป็นอิทธิพลที่สามารถแสดงให้รัฐอื่นเห็นว่าคนมีอำนาจและความสามารถในระดับสูง จนกระทั่งรัฐอื่นไม่กล้ารุกรานหรือใช้อำนาจเหนือกว่า ด้วยเกรงว่าการกระทำนั้นจะล้มเหลวหรือเสียค่าใช้จ่ายที่สูงมาก เพราะตระหนักดีว่า อีกรัฐหนึ่งอยู่ในฐานะการต่อรองที่เข้มแข็งกว่าหรือมีเครื่องมือของอิทธิพลที่ดีกว่า การต่อรองที่ยากลำบากและไม่แน่ใจในผลสำเร็จจะไม่มีทางเกิดขึ้น

ดังนั้น ความหมายของอิทธิพลอาจจะสรุปได้ว่า เป็นความสามารถของรัฐหนึ่งในการควบคุมหรือบังคับให้อีกรัฐหนึ่งปฏิบัติไปในวิถีทางที่รัฐนั้นต้องการได้ โดยวิธีการใช้อิทธิพลนั่นเอง ซึ่ง ในกรณีนี้จะนำมาพิจารณาถึงความสามารถของสหรัฐอเมริกา ในการใช้อิทธิพลทางการค้าระหว่างประเทศควบคุมหรือบังคับให้สาธารณรัฐประชาชนจีนมีพฤติกรรมไปในทางส่งเสริมสิทธิมนุษยชนภายในประเทศให้มากขึ้น

วิธีการใช้อิทธิพล

เค.เจ. โฮลสตี (K.J. Holsti) ได้แจกแจงกลยุทธ์ที่แตกต่างกัน 6 ประการ ที่แสดงให้เห็นถึงลำดับขั้นของการใช้อิทธิพล ดังนี้²³

1. การใช้กำลังบังคับ (use of force)
2. การลงโทษแบบไม่ใช้ความรุนแรง (infliction of nonviolent)
3. การขู่ว่าจะลงโทษ (threat of punishment)
4. การให้รางวัล (granting of rewards)
5. การเสนอที่จะให้ (offer of rewards)
6. การโน้มน้าวชักจูงใจ (persuasion)

²³ Ibid., pp. 130-133.

การโน้มน้าวหรือชักจูงใจเป็นวิธีการที่ใช้เพื่อให้ตัวแสดงอื่นปฏิบัติตามความต้องการ โดยมีต้องให้ถึงขั้นการใช้การข่มขู่คุกคามหรือการเสนอที่จะให้ แต่จะอยู่บนฐานของความสามารที่จะแสดงให้อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าเป็นผลประโยชน์ของตนในการที่จะทำตามความต้องการของผู้โน้มน้าว ชักจูง หรือผู้ใช้อิทธิพล การโน้มน้าวหรือชักจูงประกอบไปด้วยความพยายามที่ชี้ให้เห็นถึงผลประโยชน์ร่วมกันและการให้อีกฝ่ายหนึ่งประพฤตินกรอบของผลประโยชน์เหล่านั้น

นอกจากการโน้มน้าวหรือชักจูงใจแล้ว วิธีการหนึ่งที่สำคัญเพื่อที่จะให้ เกิดผลสำเร็จของการใช้อิทธิพล คือ การต่อรอง (bargaining) การต่อรองคือกระบวนการหนึ่งที่มีจะใช้เพื่อการชักจูงเพื่อจะนำมาซึ่งความสำเร็จในการใช้อิทธิพล นอกจากนี้ วิธีการอื่นก็สามารถนำมาใช้ในกระบวนการต่อรองได้ ไม่ว่าจะเป็นการให้รางวัล การเสนอข้อแลกเปลี่ยน ในลักษณะของการทำสัญญา การขู่ว่าจะลงโทษ ตลอดจนการลงโทษ

การลงโทษ ซึ่งรวมไปถึงการใช้กำลังและรูปแบบอื่น ๆ เช่นการเพิกถอนสิทธิพิเศษบางอย่าง ความช่วยเหลือ หรือสัญญาที่ทำไว้ระหว่างกัน ถ้าการลงโทษเกิดขึ้นนั้นจะหมายถึงการตั้งใจที่จะทำร้ายฝ่ายตรงข้ามในบางอย่าง การทำร้ายนี้อาจใช้เพื่อชักจูงให้ฝ่ายตรงข้ามรู้ว่าการลงโทษจะเกิดขึ้นเมื่อไรก็ตามที่ฝ่ายตรงข้ามประพฤตินทางที่ไม่ต้องการ หรือใช้เป็นตัวแสดงตัวอย่างของการลงโทษครั้งต่อไป ดังนั้น รัฐจึงใช้การขู่ว่าจะลงโทษ การลงโทษเพื่อต้องการทำร้ายฝ่ายตรงข้าม หรือการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ในการลงโทษครั้งต่อไปมาเป็นวิธีในการเจรจาต่อรอง

สถานการณ์การต่อรองนั้น มีหลายวิธีที่รัฐใช้เพื่อขู่ว่าจะลงโทษหรือการลงโทษจริง เช่น รัฐที่พัฒนาแล้วอาจจะเพิกถอนความช่วยเหลือจากรัฐที่ยากจน ส่วนรัฐที่ด้อยพัฒนาอาจจะยึดกิจการของประเทศที่ร่ำรวย และทั้งสองรัฐอาจจะตัดความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างกัน อย่างไรก็ตาม รัฐที่มีอำนาจน้อยกว่าหรืออ่อนแอกว่าย่อมจะต้องพึ่งพิงรัฐที่มีอำนาจมากกว่าในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างกัน

นอกจากการลงโทษแล้ว การให้รางวัล (rewards) ยังถูกนำมาใช้ในสถานการณ์การต่อรองระหว่างสองรัฐ กล่าวคือ การให้รางวัลจะแสดงให้เห็นถึงการใช้อิทธิพลที่มีศักยภาพผู้ที่ต้องการใช้อิทธิพลจะให้อะไรกับอีกฝ่ายหนึ่งได้นอกจากการหยุดลงโทษ ซึ่งสิ่งที่จะให้กับอีกฝ่ายหนึ่งคือรางวัล

สถานการณ์ที่สามารถนำมาเป็นตัวอย่างอธิบายได้คือ นโยบายของสหรัฐอเมริกาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในกลางทศวรรษที่ 1950 นั้น สหรัฐอเมริกาพยายามใช้อิทธิพลกับเวียดนามเหนือโดยใช้วิธีการลงโทษแบบทั้งสิ้น แต่ในปี ค.ศ. 1965 ประธานาธิบดีจอห์นสัน ได้เสนอให้ความช่วยเหลือในพื้นที่กุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งหมายถึงการให้ความช่วยเหลือเวียดนามเหนือด้วย การเสนอความช่วยเหลือเพื่อนำเวียดนามเข้าสู่โครงการพัฒนาตลอดจนการจัดหาความช่วยเหลือในการพัฒนาแก่ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้นเป็นเสมือน การให้สินบนเพื่อให้ประเทศเหล่านี้เลี่ยงจากการเป็นประเทศคอมมิวนิสต์²⁴ สำหรับกรณีที่สหรัฐอเมริกาใช้สถานะ MFN เพื่อเป็นการกดดันเงินในด้านสิทธิมนุษยชน จึงสมควรพิจารณาว่าการให้สถานะทางการค้า คือ MFN นั้นอาจเป็นทั้งการให้รางวัลในบางครั้งและการขู่ลงโทษในบางครั้ง

นอกจากกรอบความคิดเรื่องอำนาจ และอิทธิพล สามารถอธิบายถึงการใช้อำนาจ และอิทธิพลทางการค้าของสหรัฐอเมริกา โดยผ่านเครื่องมือที่เรียกว่าสถานะ MFN แล้วตามแนวความคิดสังคมนิยม (realism) ซึ่งให้ความสำคัญกับหลักความเป็นจริงทางการเมืองนั้น การแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์แห่งชาตินับเป็นวัตถุประสงค์หลักของนโยบายต่างประเทศ ในขณะที่ให้ความสนใจในเรื่องของการยึดมั่นในอุดมคติ หลักศีลธรรมระหว่างประเทศน้อยกว่าผลประโยชน์แห่งชาติ ผลประโยชน์แห่งชาติที่สำคัญที่สุดที่ผู้นำของรัฐจะต้องรักษาคือการอยู่รอด (survival) ของรัฐในด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจตามลำดับ หลักของการอยู่รอดคือการทำผู้นำของรัฐจะต้องแยกตัวเองออกจากหลักศีลธรรมประเพณีก่อน หลักศีลธรรมประเพณีดังกล่าวคือค่านิยมด้านบวกที่จะต้องระมัดระวัง เกร็งครัด และบรรทัดถึงถึงที่ดีที่สุดสำหรับมนุษยชาติโดยรวม²⁵

นิคโคโล มาเคียอาเวลลี (Niccolo Machiavelli) นักทฤษฎีสถานักสังคมนิยมเห็นว่าหลักการด้านศีลธรรมประเพณีเหล่านี้เป็นอันตรายอย่างยิ่งถ้าผู้นำรัฐยึดถือเป็นหลักปฏิบัติ เนื่องจาก การเมืองระหว่างประเทศแตกต่างจากการเมืองภายในประเทศ โดยที่การเมืองระหว่างประเทศปราศจากสถาบันทางการเมืองที่มีสิทธิอำนาจ และปราศจากระบบกฎหมาย ดังนั้น การเมืองระหว่างประเทศจึงจำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ทางการเมืองและหลักศีลธรรมที่แตกต่างจากการเมืองภายในประเทศ และความรับผิดชอบด้านจริยธรรม (ethic of

²⁴ Ibid.

²⁵ Timothy Dunne, "Realism," in *The Globalization of World Politics: An Introduction to International Relations*, eds. John Baylis and Steve Smith (New York: Oxford University Press, 1997), pp. 116-119.

responsibility) ในมุมมองของมาเคียวาเวลลี คือ การคำนึงถึงผลที่ตามมาอย่างระมัดระวัง และการตระหนักว่าการกระทำที่เข้าข่ายว่าผิดศีลธรรมอาจจะเป็นสิ่งที่ดีก็ได้ เช่น การที่รัฐบาลมักจะเพิกถอนสิทธิทางการเมืองและทางกฎหมายของบุคคลที่ถูกสันนิษฐานว่าเป็น “ผู้ก่อการร้ายที่ต้องสงสัย” ในมุมมองที่เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงแห่งชาตินั้น นักสังคมนิยมได้โต้แย้งว่าถ้าต้องปล่อยให้ “ผู้ก่อการร้ายที่ต้องสงสัย” ออกจากเรือนจำ เพียงเพราะว่าไม่มีหลักฐานการเอาผิดที่เพียงพอในการฟ้องร้อง จะเป็นการกระทำที่ไม่มีความรับผิดชอบอย่างยิ่ง เนื่องจากการกระทำดังกล่าวอาจเป็นอันตรายต่อชีวิตของพลเมืองอื่น ๆ ที่บริสุทธิ์²⁶ อาจกล่าวได้ว่า การดำเนินนโยบายของรัฐนั้น อาจต้องขัดกับหลักกฎหมาย ศีลธรรม และหลักความประพฤติที่พึงามถูกต้อง เพียงเพื่อผลที่คุ้มค่าทางปฏิบัติหรือเพื่อบรรลุผลประโยชน์แห่งชาตินั่นเอง

แนวความคิดสังคมนิยม ได้สอนให้ผู้นำสหรัฐอเมริกาคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติมากกว่าอุดมการณ์ และสอนให้ตระหนักว่ามหาอำนาจสามารถอยู่ร่วมกันได้ แม้ว่าจะมีค่านิยมและความเชื่อที่แตกต่างกัน²⁷ กล่าวคือ ในขณะที่สหรัฐอเมริกาสนับสนุนส่งเสริมแนวความคิดด้านสิทธิมนุษยชน อันเป็นผลมาจากการยึดมั่นในรากฐานนโยบายต่างประเทศที่เป็นแบบอุดมคติ เช่น การส่งเสริมแนวความคิดเสรีนิยมและการยึดหลักกฎหมายและคุณธรรม แต่ในความเป็นจริงทางการเมือง สหรัฐอเมริกาไม่อาจทำตามแนวความคิดที่ยึดมั่นในอุดมคติได้ ถ้าการกระทำดังกล่าวขัดกับผลประโยชน์แห่งชาติซึ่งถือว่าเป็นความอยู่รอดของชาติไม่ว่าจะเป็นด้านความมั่นคงหรือเศรษฐกิจก็ตาม แนวความคิดสังคมนิยม สามารถนำมาใช้อธิบายพฤติกรรมของสหรัฐอเมริกาในกรณีของการใช้สถานะ MFN เพื่อกดดันจีนด้านสิทธิมนุษยชนได้ว่า สหรัฐอเมริกาไม่สามารถใช้เครื่องมือทางการค้าเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ด้านสิทธิมนุษยชนได้ เนื่องจากสหรัฐอเมริกายังต้องตระหนักถึงความเป็นจริงทางการเมือง ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติเป็นเป้าหมายหลักที่สหรัฐอเมริกาต้องคำนึงถึง ในที่นี้คือผลประโยชน์แห่งชาติทางเศรษฐกิจที่สหรัฐอเมริกามีกับจีน

นอกจากแนวความคิดสังคมนิยมที่สามารถอธิบายถึงความเป็นจริงทางการเมืองระหว่างประเทศที่ทุกรัฐจะต้องแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์เพื่อความอยู่รอดแล้ว กรอบความคิดเรื่องการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นกรอบความคิดหนึ่งในสำนักสังคมนิยมยังสามารถนำมาใช้เพื่อทำความเข้าใจถึงการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันทางเศรษฐกิจระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน ตลอดจนข้อจำกัดทางเศรษฐกิจในการใช้เครื่องมือทางการค้าของสหรัฐอเมริกา

²⁶ Ibid., p.116.

²⁷ Ibid., p. 110.

2. กรอบความคิดเรื่องการพึ่งพาซึ่งกันและกัน (Interdependence)

กรอบความคิดเรื่องการพึ่งพาซึ่งกันและกันถือเป็นกรอบความคิดใหม่ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยกว้างขวางในหมู่นักวิชาการตะวันตก เนื่องจากวิวัฒนาการของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ประเทศต่าง ๆ มีการพึ่งพาอาศัยกันทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

ริชาร์ด โรสเครนซ์ (Richard Rosecrance) และคณะ ได้ให้คำจำกัดความของการพึ่งพาซึ่งกันและกันว่า หมายถึง ความเกี่ยวเนื่องกันโดยตรงระหว่างผลประโยชน์ของรัฐต่าง ๆ ซึ่งเมื่อเกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในรัฐหนึ่ง รัฐอื่น ๆ ก็จะถูกกระทบไปด้วยในทางเดียวกัน²⁸

ริชาร์ด เอ็น คูเปอร์ (Richard N. Cooper) อธิบายว่า การพึ่งพาซึ่งกันและกัน หมายถึง ระดับของการมีอิทธิพลต่อกันทางเศรษฐกิจ ของประเทศหนึ่งต่อเศรษฐกิจของประเทศอื่น โดยสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศหนึ่งจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศอื่นด้วย²⁹

จอร์จ ที แครน (George T. Crane) และ อัลบา อามาวิ (Alba Amawi) อธิบายว่า การพึ่งพาอาศัยกันระหว่างประเทศ หมายถึง การที่แต่ละประเทศจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยต่อกันหรือพึ่งพาระหว่างกัน ซึ่งการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในการเมืองโลกนั้นหมายถึง สถานการณ์ที่บ่งบอกได้จากจุดยืนของผลประโยชน์ของแต่ละฝ่ายและจากการต่างตอบแทนต่อกัน สิ่งที่เกิดขึ้นนี้จะปรากฏในรูปของปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้านต่าง ๆ เช่น ความสัมพันธ์ทางการทูต การเมือง การไหลเวียนของเงินตรา สินค้า การติดต่อระหว่างประชาชน และการส่งข่าวสารติดต่อกันข้ามพรมแดนระหว่างประเทศ ซึ่งปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นด้านเศรษฐกิจและสังคม มีผลทำให้โลกมีลักษณะปราศจากพรมแดนระหว่างประเทศต่าง ๆ³⁰

²⁸ R. Rosecrance, A. Alexandroff, W. Koehler, J. Kroll, S. Laqueur and J. Stocker, "Whiter Interdependence," *International Organization* (Summer 1977): 427.

²⁹ Richard N. Cooper, *Economic Policy in an Interdependence World: Essay in World Economics* (London: The MIT Press, 1986), p. 291.

³⁰ George T. Crane and Alba Amawi, *The Theoretical of International Political Economy* (Oxford: Oxford University Press, 1991), p. 123.

โรเบิร์ต โอ โคเฮน (Robert O. Keohane) และ โจเซฟ เอส ไนย (Joseph S. Nye) ได้เสนอกรอบความคิดเรื่องการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันไว้ว่า ระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่าง ๆ ในโลกปัจจุบันมีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้นทุกขณะจนกลายเป็น “การพึ่งพาอาศัยกันและกันอย่างสลับซับซ้อน” (complex interdependence) กล่าวคือ เป็นระบบที่ลักษณะระบบสังคมโลกมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจอย่างสลับซับซ้อน และประเทศต่าง ๆ มีช่องทาง จักรกลและเครื่องมือในการติดต่อกันและมีปฏิสัมพันธ์กันหลายช่องทาง นโยบายต่างประเทศในสมัยปัจจุบันจะครอบคลุมปัญหาต่าง ๆ มากมายที่ทุกเรื่องมีความสำคัญมากเท่าเทียมกัน จนไม่อาจจัดลำดับความสำคัญได้อย่างชัดเจน และที่สำคัญคือ กำลังอำนาจทางทหารได้ลดความสำคัญลงไปและไม่ได้เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบายของรัฐอีกต่อไป³¹

ในความหมายของ โคเฮน และ ไนย การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเป็นการมีปฏิสัมพันธ์กันที่มีลักษณะต่างตอบแทน (reciprocal) จากทั้งสองฝ่าย ไม่ว่าจะเป็น ผลได้ร่วมกัน (mutual benefit) หรือผลเสียร่วมกัน (mutual cost) ปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวนี้อาจจะเป็นความร่วมมือหรือการแข่งขันกันก็ได้ ซึ่งทั้งสองฝ่ายอาจทั้ง “ได้” และ “เสีย” ในโอกาสต่างกัน

อำนาจในความสัมพันธ์แบบการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันนี้ เกี่ยวข้องกับคำว่า ความอ่อนไหว (sensitivity) และ ความเปราะบาง (vulnerability) ในที่นี้โคเฮนและไนย กล่าวว่า ความอ่อนไหว คือระดับของการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยฝ่ายตรงข้าม ในขณะที่ยังไม่มี การเปลี่ยนแปลงนโยบายของตัวเองแสดงนั้นๆ ส่วนความเปราะบาง เป็นเรื่องของผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์หลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปด้วยการหาทางเลือกอื่นแทน เช่น การเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันโลกโดยกลุ่มประเทศผู้ส่งออก原油 ทำให้เกิดผลกระทบต่อประเทศที่นำเข้าน้ำมัน โดยถ้ามองที่ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ ในขณะที่แต่ละประเทศยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนมาตรการรองรับสถานการณ์เช่นนี้เลย เรียกว่าเป็นความอ่อนไหว แต่ภายหลังที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายของประเทศที่นำเข้าน้ำมันแล้ว เช่น บางประเทศอาจหาแหล่งน้ำมันอื่นหรือใช้วัตถุดิบอย่างอื่นแทนน้ำมันได้ จะเป็นเรื่องของความเปราะบาง และไม่จำเป็นเสมอไปที่ประเทศที่มีระดับความอ่อนไหวสูงนั้นต้องมีระดับความเปราะบางสูงด้วย เพราะถ้าประเทศที่มีความอ่อนไหวสูง สามารถปรับตัวด้วยการเปลี่ยนแปลงมาตรการภายในของตนได้

³¹ Robert O. Keohane and Joseph S. Nye, *Power and Interdependence: World Politics in Transition* (Boston: Little Brown, 1977), p. 225.

ทำให้ไม่ได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำของต่างประเทศมากนัก ประเทศนั้นก็จะมีรู้สึก
 เปรียบบางมากนัก อย่างไรก็ตาม หากระดับของ ความอ่อนไหวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วภายใน
 สังคมหนึ่งก็อาจนำไปสู่การเรียกร้องของคนในสังคมให้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายของ
 ประเทศก็ได้ จึงสามารถกล่าวได้ว่าเรื่องของความอ่อนไหว และความเปราะบาง ไม่เป็นเพียง
 การศึกษาผลกระทบที่เป็นรูปธรรมเช่นปริมาณการนำเข้าหรือการส่งออกสินค้าเท่านั้น แต่ยัง
 เกี่ยวข้องกับนามธรรมเช่น ความรู้สึกไม่พอใจของคนในสังคม การกดดันทางการเมือง รวมทั้ง
 ค่านิยมของสังคมด้วย³²

การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในมิติของความอ่อนไหว และความเปราะบางนี้
 มีประโยชน์ต่อการศึกษาเรื่องอำนาจ เพราะประเทศที่มีความสัมพันธ์กัน สามารถอาศัยความไม่
 เท่าเทียมกันของความอ่อนไหว และความเปราะบาง มาสร้างอิทธิพลหรืออำนาจในการต่อ
 รองเหนือฝ่ายตรงข้ามได้ โดยเฉพาะใช้แนวคิดความเปราะบางสะท้อนให้เห็นว่า ภายใต้ระบบ
 ความสัมพันธ์หนึ่งๆ ใครสามารถกำหนดกฎเกณฑ์ของระบบ (Rules of the Game) ได้มากกว่า
 กัน กล่าวคือ ในกรณีที่ประเทศหนึ่งสามารถหาทางเลือกอื่นได้เมื่อถูกกระทบจากการกระทำ
 ของอีกประเทศหนึ่ง โดยมีต้นทุนของการเปลี่ยนแปลงไม่มากนักหรือคนในประเทศเต็มใจที่จะ
 รับมือกับการเปลี่ยนแปลงใดๆที่เกิดขึ้น ประเทศนั้นก็จะมีคดอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้อื่นมาก
 นัก ส่วนความอ่อนไหวจะเป็นประโยชน์มากต่อการเปรียบเทียบอำนาจระหว่างตัวแสดง ใน
 กรณีที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงนโยบายได้ง่ายในทันทีทันใด ซึ่งอาจเป็นเพราะกฎเกณฑ์ ค่านิยม
 ความเชื่อภายในสังคมหรือระบบมีความเคร่งครัด ไม่ยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบาย³³

นอกจากนี้ โคเสน และ ไนซ ยังได้เสนอว่า การแสดงความเป็นเจ้า หรือผู้นำ
 เพียงผู้เดียวของประเทศที่พัฒนาแล้ว ไม่สามารถสร้างความได้เปรียบในการต่อรองในลักษณะ
 เด็ดขาด เพราะแต่ละประเทศต่างมีความสัมพันธ์ต่อกันในกรอบของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและ
 กันอย่างสลับซับซ้อน ดังนั้น สหรัฐอเมริกาแม้จะเป็นประเทศมหาอำนาจชั้นนำ แต่ไม่สามารถมี
 นโยบายเรื่องหนึ่งเรื่องใดได้โดยเด็ดขาดแต่ฝ่ายเดียว ไม่ว่านโยบายนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อส่วน
 รวมมากเพียงใดก็ตาม เพราะจะต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้อื่นมาช่วย ทั้งในด้านช่วยสร้าง
 เสถียรภาพในระดับโลกและช่วยส่งเสริมผลประโยชน์ส่วนตัวของสหรัฐอเมริกาในขณะเดียว
 กันด้วย³⁴

³² Ibid., pp. 8-9.

³³ Ibid., p. 17.

³⁴ Stanley J. Michalak, Jr., "Theoretical Perspectives for Understanding International

จากกรอบความคิดดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าสหรัฐอเมริกาน่าจะมีอำนาจที่จำกัดในการกดดันจีนด้านสิทธิมนุษยชน เนื่องจากการพึ่งพาอาศัยกันทางเศรษฐกิจระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน ซึ่งจากสถิติการค้าและการลงทุนระหว่างทั้งสองประเทศ แสดงให้เห็นว่ามีปริมาณที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี และสหรัฐอเมริกาก็ยังต้องพึ่งพาการนำเข้าและส่งออกจากจีนในปริมาณที่สูง ตลอดจนมีบริษัทที่สำคัญของสหรัฐอเมริกาเข้าไปลงทุนในจีนมากขึ้นทุกปีและมีมูลค่ามหาศาล รวมถึงสถานะ MFN ซึ่งไม่เฉพาะจีนที่ได้รับผลประโยชน์จากสถานะทางการค้านี้เท่านั้น แต่ยังรวมถึงสหรัฐอเมริกาอีกด้วย

1.4 สมมติฐาน

สหรัฐอเมริกามีข้อจำกัดในการใช้เครื่องมือทางการค้าเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านสิทธิมนุษยชนของจีน เนื่องจากการมีผลประโยชน์ทางการค้าและการลงทุนของสหรัฐอเมริกาในจีน

1.5 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวโน้มนโยบายของสหรัฐอเมริกาในด้านสิทธิมนุษยชน ตลอดจนการใช้เครื่องมือทางการค้าของสหรัฐอเมริกาเพื่อบรรลุเป้าหมายในด้านสิทธิมนุษยชน
2. เพื่อศึกษาถึงข้อจำกัดของการใช้เครื่องมือทางการค้าของสหรัฐอเมริกาเพื่อกดดันให้จีนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในด้านสิทธิมนุษยชน

1.6 วิธีการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ (documentary research) ทั้งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ โดยนำมาวิเคราะห์ในเชิงบรรยาย (descriptive analytical) ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary sources) ได้แก่คำอภิปราย คำแถลงการณ์ และบทสัมภาษณ์ของบุคคลสำคัญ ๆ ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยตรง รวมถึงเอกสารซึ่งพิมพ์เผยแพร่โดยรัฐบาลของทั้งสองประเทศ เช่น รายงานด้านสิทธิมนุษยชน (Country Reports

on Human Rights) ของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา และสมุดปกขาวว่าด้วยเรื่องสภาพสิทธิมนุษยชนในจีน (Human Rights White Papers) ซึ่งพิมพ์โดยรัฐบาลจีน เป็นต้น

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary sources) ได้แก่เอกสารแสดงข้อเรียกร้องของสหรัฐอเมริกา เอกสารแสดงพฤติกรรมตอบข้อเรียกร้อง และเอกสารแสดงการอาศัยกันทางการค้าและการลงทุน รวมทั้งข่าวสารประเภทต่าง ๆ ที่ได้มาจากหนังสือ วารสาร นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เช่น วารสารเศรษฐกิจ, สยามจดหมายเหตุ, Asian Survey, Current History, Foreign Policy, Orbis, Foreign Affairs, The China Quarterly, The Economist, Far Eastern Economic Review, Time และ Beijing Review เป็นต้น

1.7 วิธีการนำเสนอ

บทที่ 1 สภาพปัญหา กรอบความคิดที่ใช้ในการศึกษา สมมติฐาน ขอบเขตการศึกษา วัตถุประสงค์ในการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา วิธีการนำเสนอ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 นโยบายด้านสิทธิมนุษยชนของสหรัฐอเมริกาและสภาพปัญหาสิทธิมนุษยชนของจีน

บทที่ 3 ความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน

บทที่ 4 การกีดกันของสหรัฐอเมริกาต่อจีนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านสิทธิมนุษยชน : เครื่องมือ กระบวนการและผลที่ได้รับ

บทที่ 5 บทสรุปและแนวโน้ม

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงผลของการใช้เครื่องมือทางการค้าของสหรัฐอเมริกาเพื่อกีดกันจีนในด้านสิทธิมนุษยชน

2. เพื่อเข้าใจถึงวิธีการและพลังที่จะกีดกันและตอบโต้การกีดกันระหว่างรัฐ